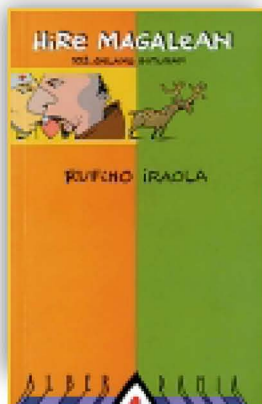

103. gelako kezkaz beteriko gutunak

Estibalitz Ezkerra

Gorpuztera heldu ez zen maitasun istorio bat du oinarrian *Hire magalean. 103. gelako gutunak* liburuak. Dena den, bertan jasotzen dituen testigantzak ez dagozkio ohiko amodio harreman bati. Izan ere, patuak hala erabakita, fisikoki urrun baina sentimendu aldetik gertu dauden moja eta fraide baten arteko isileko konfesioak biltzen ditu Rufino Iraolaren nobelak. Ezustean, Simona izeba mojaren eta Kandido Larburu izeneko fraide baten arteko harremanaren lekuko isil bihurtzen da Sheila Berezibar. Izebaren hiletak Valladolideraino eramango du Sheila, eta Simonak hainbat urtez igorri eta jasotako gutun paketetxo bat ematen dio hango Ama Nagusiak. Gutun horiek, baina, badute zerbait berezia: euskaraz idatzita egoteaz gain, izebak konfiantza osoa agertzen dion lagun bati zuzendurik daude, Kandidori. Era berean, pakete-txoaren azalean maitasun poema bat dago. Gutun horietatik abiatu, 1970eko urritik abendua bitartean

1970eko urritik abendua bitartean moja eta fraide batek elkarri gutunez azalduko kezkak biltzen ditu nobelak

Moja eta fraide baten arteko harremanean oinarritzen da Rufino Iraolaren nobela hau

Gazte literatura: Hire magalean. 103. gelako gutunak, Rufino Iraola Alberdania, 2000 175 orrialde 1.400 pta. (56 libera)

mojak eta fraideak elkarri azalduko aitorpenak eta kezkak biltzen ditu nobelak.

Bi aldetatik da interesgarria *Hire magalean. 103. gelako gutunak* nobela. Batetik, erlijioaren sotanen aspian sentimenduak dituzten pertsonak aurkitzen direla erakusten du. Alegia, traje estu eta ilun horiek ez dira nahiko gizakien grina oinarritukoak estutu eta hertsatzeko. Modu horretan, Medina del Riosecoko komentuan aurkitzen den Simona ez da damutzen moja sartu baino lehe-

Berehala irakurtzen da Iraolaren nobela; hala ere, istorioa harilkatzeko orduan, baditu hutsuneak

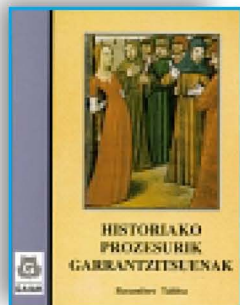
nago bere gorputza eta arima Kandidori eskaini izanaz. Onartzen du ez dela bokazioz moja egin; familiak iragartzen zion etorkizunari uko egiteko aukeratu zuen Jesusen bidetara jarraitzea. Antzeko zerbait gertatu zitzaion Kandidori. Simonaren amama maitale biak banatzen saiatu zenean, eta Simonak, artean neskato, komentura joatea erabaki zenean, Kandido Leirera abiatu zen. Bestetik, garaiko gizarte zein politika arazoengatik iruzkintxo batzuk gaineratzen ditu nobelak. Zeren komentuko hormak muga fisiko diren arren, Simona zein Kandido mundu gosez daude, eta, hainbat gairen aurrean (Burgosko epaiketa, Franco, abortua, behin betiko salbazioa...), ez dira sorgor geratzen.

Haurdun dagoen neska gazte baten

inguruan, adibidez, abortatzeko esku-bidea aipatzen du Simonak. Erlijioaren aldetik haurra jaio behar dela dio, baina horren aurrean non geratzen dira haurren eskubideak?, galdetzen dio bere buruari. Zilegi al da errugabea den ume bati nortasuna ukatzea, mojen artean haztera derrigortzea, bere etorkizuna modu horretan baldintzatzea? Behin betiko salbazioari buruz ere mintzo dira pertsonaiak. Azken epaiketan benetan justizia egingo ote den zalantza daukate. Zeren gaizto zein on, denak zerura badoaz, zuzena dela esan daiteke? Horren ildotik, Francok zer nolako amaiera mereziko lukeen eztabaidatzen dute. Ohean hil beharko luke (eta, modu horretan, historiak epai dezan utzi), ala atentatu batean akabatu eta martiri bihurtu?

Laburra da Rufino Iraolaren nobela, berehala irakurtzen den horietakoa. Hala ere, istorioa harilkatzeko orduan *Hire magalean. 103. gelako gutunak* lanak baditu hutsune batzuk. Adibidez, Sheila Berezibar beharrezko elementua al da (hasieran soilik agertzen da)? Gutunekin bakarrik irakurleak aise ondoriozta dezake nortzuk diren Simona eta Kandido, baita beren arteko lotura zein den ere. Gainera, zerbait falta zaie pertsonaiei. Simonak eta Kandidok elkarri egiten dizkioten galderak nobelaren ardatz bihurtzen dira, eta hortik kanpoko guztia desagertu egiten da. Egilearen gogoeta filosofikoek hainbesteko pisua hartzen dute, ezen istorioa bera kalteturik gertatzen baita. Galderak erantzunik gabe geratzen dira, eta nobelaren amaiera ere airean uzten du egileak. Horretarako, Kandido Larbururen hitzak aukeratzen ditu: «Bizitzak posibilitate asko eskaintzen ditin, baina momentu egokian isiltzen denak irabazten din beti».

Basandere Taldeak historian zehar izan diren hainbat epaiketa garrantzitsu bildu ditu

Saiakera: Historiako prozesurik garrantzitsuenak, Basandere Taldea Gaiak, 2000 279 orrialde 2.300 pta. (92 libera)

Atenasko Herri Auzitegiak Sokratesen aurka egin zuen

epaiketatik abiatu, eta historian egin diren epaiketa esanguratsu zenbait bildu dituzte Basandere Taldeko Alizia Sturtzek, Mertxe Kortak eta Ramon Iriondok. Horrela, Jesus Nazaretakoa, Arkeko Joana, Tomas Moro, Galileo Galilei, Ingalaterrako Karlos I.a, Frantziako Luis XVI.a, Oscar Wilde, Alfred Dreyfus, Sacco eta Vanzetti, Fidel Castro, Txiki eta Otaegi eta beste hainbat lagunak aurkako prozesuen berri jasoko du irakurleak, prozesuok izan zuten abiapuntua, eragina eta testuingurua ezagututa.

Azken Galeuscan euskal idazleek osaturiko hitzaldien testuak, 'Hegats'-en bilduak

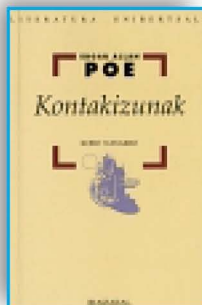

Aldizkaria: Hegats 28. Askoren artean Euskal Idazleen Elkarte, 2000 127 orrialde xxxx pta. (xx libera)

Lekeition egin zen iaz Galeusca, eta itsasoa izan zuten hizpide han bilduriko idazleek. *Hegats*

aldizkariaren abenduko zenbaki honetan, hitzordu hartako zenbait testu biltzen dira. Batetik, Pako Aristik, Joanes Urkixok, Ana Urkizak, Miren Agur Meabek eta Patxi Iturregik elkarrekin osatutako *Ez daukagun itsas-hiztegi baterako zenbait hitz* lana dago. Edorta Jimenezek *Itsasoa, itsasotik ala kanpotik?* dator gero, eta, jarraian, Mari Jose Olaziregik, Joseba Gabilondok eta Ricardo Arregi Diaz de Herediak literatura kritika dute hizpide. Azkenik, Ixiar Rozasek Clarice Lispectorren *La hora de la estrella* lanaren iruzkina egin du.

Koro Navarrok Edgar Allan Poeren zortzi narrazio itzuli ditu, eta ia denak dira beldurrezkoak

Narrazioa: Kontakizunak, Edgar Allan Poe Itzulpena: Koro Navarro Ibaizabal, 2000 191 orrialde 1.120 pta. (45 libera)

Narrazio bilduma hau osatzen duten zortzi aleak ezagunak

dira: *Berenize*, *Usher Etxearen hondamena*, *Maelström*, *Erretratu obala*, *Bihotz salataria*, *Putzua eta pendulua*, *Amontillado upela* eta *Marie Rogeten misterioa*. Lehen zazpiak beldurrezkoak dira. Zortzigarrena, berriz, polizia kontakizuna da, eta Auguste Dupin ikertzailea du protagonista. Egilea, aski ezaguna da. Edgar Allan Poe atzerrian ospea lortu zuen lehen idazle estatubatuarra izan zen, eta haren misteriozko eta beldurrezko lanek belaunaldiz belaunaldi liluratu dituzte irakurleak. Baita gaur egun ere.